

РЕШЕНИЕ

№ 1925

гр. София, 16.03.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 28.02.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Полина Якимова

ЧЛЕНОВЕ: Весела Николова

Петя Стоилова

при участието на секретаря Наталия Дринова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **684** по описа за **2020** година докладвано от съдия Полина Якимова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационни жалби на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/ и на А. А. Б. срещу Решение № 2475 от 13.04.2018 г., постановено по адм. дело № 5067 от 2017 г. по описа на Административен съд София - град, II отделение, 22 състав, с което ГДИН е осъдена да заплати на А. А. Б. сумата от 2 000 лева, представляваща обезщетение за причинени му неимуществени вреди от преживяно унищително и недостойно отношение вследствие нарушения на чл.3 от ЗИНЗС за периода от 08.10.2015г. до 16.05.2017г., ведно със законната лихва върху тази сума считано от датата на подаване на исковата молба - 16.05.2017г. Искът на Б. за разликата над тази сума до пълния предявен размер от 20 000 лева е отхвърлен.

Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ оспорва решението в осъдителната част, навеждайки трите касационни основания по чл.209, т.3 от АПК - нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Поддържа се, че не са налице предпоставките от фактическия състав на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и чл.284, ал.1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН. Искането до съда е за отмяна на решението в осъдителната част и постановяване на решение, с което предявеният срещу ГДИН да се отхвърли,

алтернативно – да се намали размерът на присъденото обезщетение или делото да се върне за ново разглеждане от друг състав. Претендира се юрисконсултско възнаграждение и се възразява за прекомерност на заплатеното адвокатско такова.

А. А. Б. обжалва решението в частта, с която искът му е отхвърлен за разликата над 2 000 лв. до пълния предявен размер от 20 000 лв., като постановено в нарушение на материалния закон. Според Б. при определяне на дължимото обезщетение съдът е съобразил частично установените неудобства, притеснения, негативни емоции, влошено здравословно състояние и перманентното negliжиране на оплакванията му от медицински характер. Счита, че обезщетението е занижено, което води до извод за нарушение на материалния закон при прилагане принципа на справедливост по чл.52 ЗЗД.

В съдебно заседание пред Административен съд София-град касаторът ГДИН се представлява от юрк. Л., която поддържа касационната жалба на сочените в нея основания и оспорва касационната жалба на Б.. Последният се представлява от адв. Г., който поддържа своята касационна жалба, оспорва насрещната и претендира разноси.

Участващият по делото прокурор от СГП предлага решението на АССГ да бъде оставено в сила.

Касационните жалби са допустими. Подадени са в срока по чл.211 АПК от надлежни страни, за които съдебният акт в обжалваните части е неблагоприятен.

Производството пред АССГ е образувано по предявения от А. А. Б. иск с правно основание чл.284 ЗИНЗС вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 20 000 лв. за периода 8.10.2015г. – 16.05.2017г., заедно със законната лихва за забавено плащане до окончателното изплащане на сумата.

Съдът е установил от фактическа страна, че ищецът е постъпил на територията на 7-ма група на Затвора - С. на 13.05.2016г. и е настанен в спално помещение № 3 с обща площ 20 кв.м., като 2.73 кв.м от тях са мокро помещение На територията на групата е изградена обща баня с тоалетни към нея – 4 бр. клетки с 2 бр. тоалетни чинии и 3 бр. клетки с 3бр. душа, които са били основно ремонтирани в края на 2016 г. Към 21.06.2017 г. в спалното помещение са настанени общо 6 лишени от свобода, а през периода май 2016 г. - юли 2017 г. броят им е вариал. Хигиенизирането на спалните помещения се извършва от лишените от свобода по график. Б. не е изявявал желание да бъде преместен в друго жилищно помещение. Съгласно Заповед № 475/06.10.2016 г. той е назначен като работник в цех "Пликове" от понеделник до петък при 8 часов работен ден. Имал е право да ползва фитнес за работещи лишени от свобода от 16.30 ч.до 17.30 часа всеки работен ден по график. Престоят на открито е разпределен в два свободно избираеми интервала - от 12.00 ч. до 13.00 часа и от 17.00 ч. до 18.00 часа с възможност да се ползват каре за разходка, фитнес уреди и пазаруване в затворническата лавка. За периода от 04.12.2015 г. до 16.05.2017 г. А. Б. е извеждан от територията на Затвора - [населено място] общо 42 пъти.

Относно качеството на храната съдът е обсъдил приложена докладна записка от П. А., в която се посочва, че храната се приготвя по утвърдени от Министъра на правосъдието и съгласувани с МЗ и МФ таблици за калорийния и химически състав и докладна записка от главен готвач В. П., в която се посочва, че се работи по три броя типови менюта по седмици, които се повтарят през годината. Изготвя се и диетична храна за лишените от свобода. В кухненския блок работят 25 лица лишени от свобода

под ръководството на главен готвач, който осъществява необходимия контрол за влагането на хранителните продукти в готовата храна, начина на нейното приготвяне и качество.

Установено е, че в Затвора С. се е извършила дератизация и дезинсекция от [фирма], конкретно на 22.11.2016г., 07.02.2017г., 27.04.2017г., 22.06.2017г., 28.06.2017г. /извънредно/, 21.07.2017г. /извънредно/, 28.07.2017г. и 21.09.2017г. Обработени са всички спални и сервизни помещения, кухненския блок, СБАЛЛС. Смяната и изпаряване на дюшеци са извършени през м. юли, м. август и м. септември за лицата от 7-ма група.

Според епикриза от Медицински институт - МВР за периода 10.07.2017г. - 20.07.2017г. на А. Б. е проведено лечение в медицинското заведение с поставена окончателна диагноза: J 90-плеврален излив в ляво, емпием на плеврата в ляво. Пациентът е насочен към Клиника по гръдна хирургия за лечение и диагностично уточнение. При изписването му от болничното заведение е посочено, че състоянието му е клинично стабилно, с подобрение, но следва да се извършва наблюдение от лекар пулмолог. Със Заповед № 24/ 27.10.2017г., по препоръка на директора на Медицинския център към Затвора - [населено място], престоят на открито на Б. е удължен.

За установяване на релевантните за спора факти съдът е събрал и гласни доказателства, чрез разпит на свидетелите Н. Р. Н. и А. Н. С..

При горната фактическа обстановка съдът е приел, че от страна на ГДИН са извършени бездействия, обективиращи нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС, като не са предприети необходимите мерки, за да се осигури на А. Б. минимално допустимата жилищна площ от 4 кв. м. съгласно чл.43, ал.4 ЗИНЗС; че въпреки извършените в периода 21.11.2016 г. - 21.09.2017 г. дератизация и дезинсекция, премахването на вредителите не е било напълно ефикасно и достатъчно, което е предпоставка за пряко поставяне в опасност на здравето на Б. поради подлагане на въздействие на заразители. След като е съобразил, че за периода 10.07.2017 г. - 20.07.2017 г. А. Б. е бил хоспитализиран в МИ на МВР, Клиника по вътрешни болести, пулмология, фтизиатрия и клинична алергология, като след проведеното лечение в нея, същият е насочен и за хирургично лечение, както и за наблюдение от пулмолог, съдът е приел, че влошеното здравословно състояние и конкретното заболяване - плеврален излив в ляво, е причинено от условията на живот и среда в Затвора - [населено място] и липсата на достатъчно проветряване, пряка слънчева светлина и свеж въздух в спалното помещение. Твърденията на Б. относно количеството и качеството на предоставяната му храна, както и за изтърпени болки и страдания при извеждането му от затвора с микробус тип „фургон” са приети за недоказани.

В мотивите си съдът е посочил от кои доказателства е приел за установени посочените по-горе фактически обстоятелства, въз основа на които е изградил и правните си изводи. При тази фактическа установеност съдът е приел, че искът е доказан по основание и до размер на 2000 лв., която сума е преценил за справедливо обезщетение за периода от близо 2 години, през който ищецът е пребивавал в установените условия на Затвора С..

Решението е валидно, допустимо и правилно както по отношение на изводите за частичната основателност на исковата претенция, така и по отношение на определения размер на обезщетението.

Искът е разгледан в контекста на обособената по своята специфика група от дела, заведени пред българските съдилища, а впоследствие и пред ЕСПЧ, от лица, лишени от свобода, които изтърпяват наказанието си в условия, неотговарящи на стандартите, установени от Съвета на Европа, определени сами по себе си, поради наличие на конкретни и ясни параметри, като условия, нарушаващи забраната за нечовешко и унижително отнасяне – чл. 3 ЕКПЧ. В тази връзка съдът обосновава е разгледал приложимата практика на ЕСПЧ - пилотното решение по делото Н. и др. срещу България, в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 ЕКПЧ. В решението Н. ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, а именно ЗОДОВ, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3. Видно от мотивите на съдебния акт, съдът е приложил изцяло стандартите на ЕСПЧ, вкл. и от делото Н. срещу България, което сочи на правилност и обосноваване на решението.

Неоправдано в тази връзка е оплакването в касационната жалба на ГДИН, че съдът не е изследвал наличието на вреди и причинно-следствена връзка между лошите условия и твърдените вреди от ищеца, т. е не е приложил елементите от фактическия състав на чл. 1 ЗОДОВ и решението по тази причина се счита за необосновава. В случая съдът е процедурално правилно, като е приложил директно нормата на чл. 3 ЕКПЧ – разпоредба от международен договор, чиято юридическа сила е по-висока от тази на българския закон /чл. 5, ал. 4 КРБ/, а за защита на основните права е приложил стандартите, установени в практиката по чл. 3 на ЕСПЧ.

Не се установява наведено от ГДИН касационно основание съществено нарушение на съдопроизводствените правила, аргументирано с незаконосъобразно отклоняване на искането на ответника в първоинстанционното производство да бъде допуснат до разпит свидетел за установяване на отрицателните факти недопускане и неизвършване на незаконосъобразни действия и бездействия при осъществяване на административна дейност. Касае се за опит да бъдат установени отрицателни факти, които не подлежат на доказване от ответника.

Неоснователна е и касационната жалба на ищеца Б.: Размерът на присъденото обезщетение е съобразен с периода, през който е търпяно нарушението, конкретните факти, свързани със здравословното състояние на ищеца през времето на нарушението, както и последиците за неговото здравословно – физическо и психическо състояние, степента и интензитета на създаденото на ищеца неудобство, което според обсъдените по делото писмени и гласни доказателства, е такава, което може да бъде квалифицирано като „причиняващо страдание и унижаващо достойнство“. Приложена е и презумпцията по чл.284 ал.5 от ЗИНЗС, че настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Взета е предвид и практиката на ЕСПЧ и размерът на определените от Съда обезщетения по сходни случаи по български дела.

При този изход на спора и при своевременно заявеното искане право на разноски има само Б., който е направил такива за заплащане на държавна такса по касационната жалба в размер на 5 лв. и в този размер му се присъждат.

По тези съображения съдът

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 2475 от 13.04.2018 г., постановено по адм. дело № 5067 от 2017 г. по описа на Административен съд София - град, II отделение, 22 състав.
ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на А. А. Б. 5 /пет/ лв. разноски по делото.
Решението не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: